

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію Шкребця Євгенія Федоровича «Адвокатура України: адміністративно-правове забезпечення діяльності на сучасному етапі», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Докорінні перетворення, що сталися в політичній та економічній системах нашої держави, спричинили глобальні зміни в усіх сферах життя країни та суспільства, внаслідок чого почали створюватися й розвиватися принципово нові підходи до розуміння першооснов забезпечення прав, свобод та інтересів фізичних й юридичних осіб. Одним із основоположних інститутів, на який і покладається впровадження в життя вищенаведеного завдання, виступає адвокатура України. Про важливість і першочерговість адвокатури України як провідного інституту забезпечення прав, свобод та інтересів фізичних й юридичних осіб свідчать рішучі кроки в напрямку її реформування, в тому числі, завдяки внесенню змін до Основного Закону України. Вищенаведене обумовлює необхідність і доцільність здійснення нових наукових пошуків у напрямку перегляду організаційних принципів і законодавчих основ діяльності адвокатури як одного з основних інститутів захисту прав, свобод та інтересів фізичних й юридичних осіб.

Отже тема дисертаційного дослідження – «Адвокатура України: адміністративно-правове забезпечення діяльності на сучасному етапі» – є своєчасною, актуальною та значущою. Актуальність обраної теми дисертаційної роботи належним чином обґрунтована автором.

Робота виконана відповідно до пп. 2.4 Додатку 2 Пріоритетних напрямків наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015–2019 років, затверджених наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275; пп. 2.3, 2.14 Пріоритетних напрямків наукових досліджень Харківського національного університету внутрішніх справ на 2016–2019 рр., схвалених Вченою радою Харківського національного університету внутрішніх справ 23 лютого 2016 р.; комплексних науково-

дослідних тем Харківського національного університету внутрішніх справ: «Правоохоронна функція української держави» (номер державної реєстрації 0113U008192), «Законотворча та законодавча діяльність в Україні» (номер державної реєстрації 0113U008189), «Реалізація та удосконалення адміністративного законодавства України» (номер державної реєстрації 0113U008197) (с.6 дис.).

У дисертації чітко сформульовані предмет та об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури в Україні. Предмет - адміністративно-правове забезпечення діяльності адвокатури в Україні на сучасному етапі державотворення (с.7 дис.). Мета та задачі дослідження відображають комплексний підхід дисертанта до наукового пошуку, вірно сформульовані та дозволяють повністю розкрити тему дисертаційного дослідження.

Методологічна база, застосована під час наукової роботи здобувачем, є достатньо широкою, різноманітною, зумовлюється особливостями об'єкта та предмета дослідження. Дисертант впевнено володіє як загальнонауковими методами наукового пізнання, так і спеціальними, що дозволило йому одержати науково обґрунтовані висновки, які містять в собі елементи наукової новизни.

Дисертація містить ряд важливих висновків як теоретичного, так і практичного характеру. При цьому викладення матеріалу є послідовним, зваженим, чітким та доступним. Структура роботи є логічною та дозволяє всебічно розглянути підняту проблему. Зроблені пропозиції характеризуються відповідністю реальним тенденціям та обґрунтованістю. Актуальність тематики, вдале поєднання методів пізнання та практичного досвіду дисертанта обумовлюють аргументованість і необхідність дисертаційної роботи для подальшого розвитку правової науки зокрема, а також адвокатської діяльності взагалі. В цілому, робота виконана на високому науковому рівні.

Позитивно слід відзначити спробу автора комплексно розкрити характерні риси діяльності адвокатури. При цьому цілком логічним є висновок, що на сьогодні адвокатура України як інститут правової системи є важливою структурою, яка від імені суспільства професійно займається захистом прав, свобод, законних інтересів громадян пройшла тривалий час розвитку та інституційного оформлення. У різні історичні періоди розвитку Української державності адміністративно-правове забезпечення діяльності адвокатури мало різне наповнення і відрізнялося щільністю нормативної регламентації (с.31-32 дис.).

Варто відмітити і проведений здобувачем аналіз адміністративно-правового статусу суб'єктів адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури в Україні. Встановлено, що під суб'єктами адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури слід розуміти органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також громадські об'єднання, які відповідно до положень чинного законодавства України наділені нормотворчою компетенцією в частині урегулювання питань організації і гарантування адвокатської діяльності. Суб'єкти адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури України в залежності від особливостей цільової компетенції класифікуються на суб'єктів загальної, галузевої та міжгалузевої компетенції; в залежності від юридичної природи – на державні, самоврядні та громадські суб'єкти; в залежності від порядку ухвалення рішення – на єдиноначальні та колегіальні. Серед усіх суб'єктів провідним галузевим органом, що здійснює адміністративно-правове забезпечення діяльності адвокатури є Міністерство юстиції України і підпорядковані йому територіальні органи (с. 81-83 дис.).

Заслуговує на увагу характеристика специфіки адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури. Зокрема, автор обґрунтовує, що специфіка адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури полягає у тому, що існує велика кількість джерел адміністративного права, які справляють регуляторний вплив на адвокатську діяльність. У зв'язку з

цим, пропонується систематизувати нормативно-правові акти адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури України з метою приведення їх до певної внутрішньої узгодженості у відповідності до концептуальних засад здійснення обліку, кодифікації, інкорпорації і консолідації (с. 81 дис.).

Дисертант обґрунтував, що міжнародний досвід адміністративно-правового регулювання діяльності адвокатури доводить, що в сучасних державах правова регламентація діяльності адвокатури має свої особливості і характерні риси, які здебільшого проявляються на акцентуації правового регулювання того чи іншого аспекту адвокатської діяльності. Так, в одних державах особлива увага влади зосереджена на детальному врегулюванні дисциплінарної відповідальності адвокатів, в інших – на системі професійної підготовки адвокатів, а деякі держави, у першу чергу, врегульовують питання самоорганізації адвокатів (с. 184 дис.).

Має практичне значення висновок про те, що концептуальною метою вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності адвокатури України є посилення, актуалізація соціальної ролі адвоката в сучасному суспільстві, розширення можливостей адвокатури брати участь у правотворчих процесах, зміцнення нормативних основ взаємодії адвокатів з органами державної влади і місцевого самоврядування, створення умов для всебічного професійного зростання протягом усієї кар'єри (с.185 дис.).

Аналіз викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях свідчить про їх повноту та достовірність. Всі статті відповідають встановленим вимогам до такого роду робіт на предмет постановки в них актуальної проблеми, аналізу останніх наукових доробок у досліджуваній сфері, формулювання цілей наукового пошуку, завершеності наукового дослідження шляхом вирішення поставленої наукової проблеми. Вивчені наукові статті не містять тотожних за змістом наукових напрацювань інших авторів без посилань на них.

Обсяг дисертаційної роботи відповідає встановленим вимогам та забезпечує комплексний розгляд поставлених задач. Основні положення автореферату в цілому відображають основний зміст дисертаційної роботи. Структура автореферату відповідає встановленим вимогам.

Проведений аналіз дисертації свідчить про те, що у ході дослідження опрацьовано значну кількість джерел, зокрема нормативно-правових актів, що слід віднести до переваг роботи. Особливо слід відмітити те, що дисертація виконувалася під час постійних змін у законодавстві, що, очевидно, зумовлювало постійне відстеження цих змін та поглиблену увагу здобувача до пропозицій, що вносились протягом цього періоду.

Ознайомлення з дисертаційним дослідження Шкребця Євгенія Федоровича дає підстави зробити висновок, що його мета повною мірою досягнута. Теоретичні узагальнення та висновки, практичні пропозиції та рекомендації, наведені у роботі, є належним чином обґрунтованими та містять елементи наукової новизни.

Разом з тим, рецензована робота, має певні дискусійні положення, які потребують додаткового роз'яснення.

1. Так, розглядаючи адміністративно-правовий статус суб'єктів адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури в Україні, автору слід було б більш детально охарактеризувати елементи правового статусу та запропонувати власне визначення кожного з елементів. Варто звернути увагу на те, що структура правового статусу суб'єктів адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури в Україні є найбільш дискусійним питанням у правовій науці.

2. Другий розділ дисертації присвячено вивченню змісту адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури України, але, нажаль, автором не розкрито значення адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури України, відсутні пропозиції щодо його удосконалення. Більшу увагу необхідно було б приділити порівняльному

аналізу норм адміністративного, цивільного та кримінального законодавства у сфері правового регулювання діяльності адвокатури України.

3. Деякі з висновків дисертанта мають суто декларативний характер. Наприклад, у висновках автор пише, що зважаючи на особливості правового статусу адвокатури, сутнісними ознаками її діяльності є такі: зміст адвокатської діяльності полягає у наданні послуг правової допомоги населенню (в тому числі, й на безкоштовних засадах); суб'єкт адвокатської діяльності є незалежним від впливу будь-яких сторонніх факторів і сил, що гарантується державою; адвокатура діє лише відповідно до чітко визначених у законі форм адвокатської діяльності; адвокатська діяльність зумовлена потребами громадянського суспільства і спрямована на їх задоволення; характер діяльності адвокатури і держави є партнерським за своїм змістом тощо (с.182 дис.).

4. Беручи до уваги те, що дисертаційне дослідження виконувалося на стику правових наук, більшу увагу необхідно б приділити проблемі розмежування відповідних публічних правовідносин за участю адвоката. Наслідком такого розмежування повинно було б стати визначення комплексних груп адміністративно-правових відносин, які виникають за його участю.

Проте, висловлені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи, є побажаннями та рекомендаціями, а також свідчать про дискусійний характер питань, що були висвітлені у даному науковому дослідженні. Теоретичні положення та наукові результати, що містяться у дисертації, варто визнати науково обґрунтованими, корисними для подальшого розвитку науки адміністративного права та процесу і спрямованими на вдосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури.

Загальний висновок.

Дисертаційне дослідження «Адвокатура України: адміністративно-правове забезпечення діяльності на сучасному етапі» є завершеною працею, в

якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання — удосконалення адміністративно-правового забезпечення діяльності адвокатури. Виходячи із зазначеного, слід вказати, що дисертаційне дослідження за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів відповідає вимогам пп. 9,11-13 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а його автор — Шкребець Євгеній Федорович — заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 — адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Доцент кафедри державно-правових дисциплін
юридичного факультету Харківського національного
університету імені В.Н. Каразіна,
кандидат юридичних наук, доцент**

Н.В. Гришина

*Гришина Н.В. досліджую
раціонально*

Шкребець Євгеній Федорович